Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT

Aan
de gemeenteraad

Datum	14 februari 2023
Zaaknummer	2023-0024319
Betreft	Voortgang en toezeggingen Programma Samen tegen armoede

Vergadering van	
Portefeuillehouder:	Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma	Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave:	Opgaven - Zorgzame Stad
Auteur:	Leonie Dekkers-Kamp
E-mail:	la.dekkers-kamp@dordrecht.nl
Verantwoordelijke:	Leonie Dekkers-Kamp
Openbaar:	Ja

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?
Het college informeert de raad over de uitvoering van beleid. het college komt de toezeggingen na die gedaan zijn in de commissievergadering op 15 november jl. rond de beslutivorming over het programma Samen tegen armoede.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?
Via deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de voortgang van het programma 'Samen tegen Armoede' en komt het college de toezeggingen na die wij hebben gedaan tijdens de commissiebespreking op 15 november 2023.

In onze stad leven duizenden gezinnen in zeer onzekere (financiële) omstandigheden. De sterk gestegen prijzen voor met name voedsel en energie zorgen in veel situaties voor een groeiende bestaansonzekerheid. Zowel de landelijke als lokale overheid moeten daarin gezamenlijk optrekken, en ook vrijwilligersorganisaties, kerken en moskeeën spelen daarin een belangrijke rol.

Het is hoognodig dat er fundamenteel aan de slag gegaan wordt met het versterken van bestaanszekerheid en dat is een verantwoordelijkheid voor de rijksoverheid. Het raakt het fiscale systeem, toeslagen, de toegang tot zorg, wonen en kinderopvang en de hoogte van lonen en uitkeringen. Het is daarom van belang dat het kabinet met een plan komt waarin deze zaken in samenhang met elkaar worden verbeterd en ook schuldenproblematiek wordt aangepakt door betere regulering van activiteiten van incassobureaus, bewindvoerders en kredietverstrekkers.

Als het fundament verbetert kunnen wij als gemeente de gezinnen ondersteunen die alsnog in de problemen komen door schulden en armoede door onvoorziene omstandigheden. En kunnen we onze minimaregelingen beter richten op de kwetsbare groepen die tussen wal en schip belanden.

Ons armoedebeleid richt zich op het voorkomen van schulden en laten meedoen van huishoudens aan onze samenleving. Waarbij we extra oog hebben voor de gevolgen voor kinderen in armoede en werkenden met een laag inkomen. Door het regelmatig uitvoeren van minimaeffectrapportages (MER) proberen we onze beleidskeuzes af te stemmen op landelijk beleid zodat de regelingen impact hebben.

In deze brief informeren we u over de voortgang van de verschillende activiteiten binnen het programma.

Wat is de te delen informatie?
Ontwikkelingen sinds aannemen programma 'Samen tegen armoede' op 29 november 2022

1. Nieuwe website en publieksversie programma
In januari 2023 is de pagina over Armoede & schulden op Dordrecht.nl verbeterd waarbij we relevante regelingen en hulpaanbod voor inwoners toegankelijk presenteren en de vindbaarheid verbeterd hebben.

Daarnaast is een publieksversie van het programma in ontwikkeling, die we deze maand op de website plaatsen en we ook via andere kanalen verspreiden. Deze publieksversie vat samen waar we de komende jaren aan werken en geeft inzicht in het aanwezige hulpaanbod in de stad. Het is daarmee een sociale kaart voor hulpverleners.

2. Openbaar vervoer voor kwetsbare inwoners
Op 20 december jl. heeft uw raad de nieuwe regeling openbaar vervoer voor kwetsbare inwoners aangenomen. De uitvoering hiervan verloopt via de Dordtpas en is gericht op inwoners met een laag inkomen. Hiermee voegen we de regeling openbaar vervoer toe als onderdeel van het programma Samen tegen armoede. Wij informeren uw raad over de voortgang en ontwikkelingen in deze regelingen via de raadsinformatiebrief over de Dordtpas die in Q2 2023 met uw raad wordt gedeeld.

3. Regeling armoedeaanpak van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) wordt € 20 miljoen beschikbaar gesteld voor de aanpak armoede in de stedelijke focusgebieden. Het beschikbare bedrag wordt tussen 2023 en 2025 verspreid over de 20 Stedelijke Focus gebieden uit het Nationaal Plan Leefbaarheid en Veiligheid. Voor Dordt West gaat dit naar verwachting om € 1 miljoen in 3 jaar. Met de inzet van dit geld willen we een duurzame verandering teweeg brengen in de wijk(en). Samen met inwoners en met name kinderen en jongeren bepalen we de behoefte en de gewenste resultaten. Op dit moment is nog onduidelijk op welke manier en onder welke inhoudelijke voorwaarden het bedrag beschikbaar komt.

4. Energietoeslag 2022 en 2023
De energietoeslag heeft een belangrijke rol gespeeld om de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen te versterken in een jaar waarin de (energie)prijzen sterk gestegen zijn. Vanaf de start van de regeling is het aantal aanvragen overweldigend geweest. Huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum ontvingen totaal € 1.300,- en huishoudens met een inkomen tussen de 120% en 130% van het wettelijk sociaal minimum ontvingen totaal € 900,-.

Voor de wettelijke doelgroep was het rijksbudget voor 2022 niet toereikend, omdat het marcoverdeelmodel niet klopte. Uit onderzoek van Divosa bleek dat circa 50% van de gemeenten eigen middelen heeft ingezet. Minister Schouten heeft eerder de toezegging gedaan dat gemeenten volledig gecompenseerd zouden worden voor de energietoeslag. Het is nog onbekend of het kabinet zich aan deze afspraak gaat houden. Totaal hebben wij 13,4 miljoen aan Energietoeslag uitgekeerd, waarvan 1,7 miljoen uit eigen middelen. Via de jaarstukken 2022 zullen wij u hier nader over informeren.

Voor de energietoeslag 2023 ontvangt u binnenkort een raadsvoorstel, waarbij wij het uitgangspunt zullen hanteren om het budget van het rijk niet met eigen middelen aan te vullen, omdat het rijk inmiddels met een omvangrijk koopkrachtpakket is gekomen voor 2023.

5. Extra geld voor verbeteren van de vindbaarheid en eenduidigheid van informatie over geldzorgen
Minister Schouten stelt in de kamerbrief 'stand van zaken implementatieplan aanpak geldzorgen armoede en schulden' d.d. 3 februari 2023, extra geld beschikbaar (in totaal 40 miljoen voor alle gemeenten) aan gemeenten via de meicirculaire voor de verbetering van de vindbaarheid en eenduidigheid van informatie over geldzorgen. Vroegsignalering en toeleiding van hulp is één van de speerpunten van het programma Samen tegen armoede. We werken hierop onder andere samen met Geldfit (www.geldfit.nl/ telefoonnummer 0800-8115) en versterken onze aanpak via

informele partners en de communicatiecampagne (zie verderop in deze informatiebrief). Via de kadernota zullen wij uw raad een voorstel doen voor de inzet van deze middelen.

Gedane toezeggingen
Tijdens de behandeling van het raadsvoorstel zijn een aantal vragen gesteld en toezeggingen gedaan. Daarover informeren wij uw raad als volgt.

1. Hoe bereiken we verschillende doelgroepen in de uitvoering?
Momenteel werken we aan een communicatiecampagne rondom het programma 'Samen tegen Armoede'. Daarin is aandacht voor verschillende doelgroepen, zoals benoemd in het programma. Het gaat dan specifiek om werkende minima, jongeren en ouderen. We werken met communicatie-experts en gedragsdeskundigen samen om met deze campagne het beste bereik te realiseren. Dit vraagt verschillende contactstrategieën per doelgroep. In de contactstrategieën maken we nadrukkelijk gebruik van kennis en ervaring vanuit andere gemeenten en natuurlijk ook de wensen en inzichten van de doelgroepen zelf. Dit gebeurt via ervaringsdeskundigen en/of klankbordgroepen. We het volgende kwartaal te kunnen starten met de lancering van de campagne.

Daarnaast werkt ook de GR Sociaal aan een communicatiecampagne om aandacht te vragen voor de verschillende minimaregelingen die zij namens ons aanbieden. Wij zorgen ervoor dat de lokale en regionale campagne elkaar versterken.

In februari 2023 ontvangen inwoners die de energietoeslag hebben aangevraagd en ontvangen, een bericht vanuit de gemeente met het aanbod tot extra hulp. De doelgroep van de energietoeslag heeft namelijk ook recht op andere hulp vanuit het minimabeleid. De brief gaat naar zo'n 4.000 huishoudens.

Voor de doelgroep ouderen is sinds december 2022 sprake van een spreekuur van de adviseurs geldzaken in De Merwelanden.

Ook is er sinds december 2022 een spreekuur op het Werkplein, waarbij ook de Dordtpas en het Informatiepunt Digitale Overheid aanwezig zijn voor het ondersteunen bij vragen rondom aanvraag van digitale producten en regelingen (zoals een Dordtpas, OV-regeling of DigiD).

Inwoners die 18 worden ontvangen van de gemeente de 'Geldwijzer Bijna 18'. Een door het Nibud voor gemeenten ontwikkelde gids met informatie over de (financiële) gevolgen van het bereiken van de 18-jarige leeftijd. We onderzoeken dit jaar of er alternatieven mogelijk zijn voor deze gids. Zo zijn er inmiddels een aantal beproefde digitale kanalen waarmee jongeren (beter) kunnen worden geïnformeerd. Dit doen we samen met jongeren.

2. Hoe benutten we de laagdrempeligheid van maatschappelijke organisaties om passende oplossingen te bieden?
We staan in goed contact met de maatschappelijke organisaties in Dordrecht die zich bezig houden met armoede en schulden. We maken in het uitvoeren van het programma dankbaar gebruik van hun inzet, expertise en netwerk. We organiseren en stimuleren ontmoeting tussen betaalde en vrijwillige hulpverleners in de stad, om zo te zorgen voor uitwisseling van kennis en ervaringen. Dit met als doel dat inwoners, ongeacht waar ze zich melden, de hulp krijgen die zij nodig hebben. De variatie aan toegangen is bewust groot om op die wijze goed en passend aan te sluiten op de diversiteit van de inwoners. Zo wenst de ene inwoner direct met bijvoorbeeld een professional van de Sociale Dienst of het sociaal wijkteam in contact te komen, terwijl de ander zich prettiger voelt bij een vrijwillige ondersteuner. Dit contact kan vervolgens een laagdrempelige opstap zijn naar 'formele' hulp van de Sociale Dienst of Bureau Sociaal Raadslieden.

In 2023 geven we ook een vervolg aan de inzet van ervaringsdeskundigheid vanuit informele partijen zoals De Buitenwacht. Bij het Vogelnest is een 'formulierenbrigade' van start gegaan waar wijkbewoners op dinsdag en woensdag binnen kunnen lopen met vragen over brieven of het invullen van formulieren.

De Alliantie Dordrecht zet in het op vergroten van het bereik via zogeheten 'vindplaatsen'-beleid. Daarbij staat contact en werving van sleutelfiguren centraal bij o.a. kerken, moskeeën en buurthuizen. In 2022 zijn er 12 vindplaatsen geworven waar vrijwilligers en/of professionals bekend zijn met de manier waarop ze inwoners met geldzorgen kunnen helpen. De 'mobiele teams' die bestaan uit een medewerker van het Financieel hulphuis en een vrijwilliger vanuit de Alliantie, gaan naar de vindplaatsen toe om inwoners te ondersteunen met geld gerelateerde vragen.

Daarnaast zijn er ruim 100 plekken in de stad waar informatie over geldzorgen te vinden is. Dit jaar werken we aan een gezamenlijke naam en/of label waarin elke 'vindplek' herkenbaar is als onderdeel van de keten.

INZET078! Heeft een training ontwikkeld waarin vrijwilligers getraind worden in vroegsignalering. Deze training is gevolg door vrijwilligers van Schuldhulpmaatje en van Samen Dordt.

Warme plekken
De 7 warme plekken in de stad worden goed bezocht. Bezoekers komen in eerste instantie voor de gezelligheid en de ontmoeting naar deze plekken toe. Daarbij weten we dat dit ook veelal de mensen zijn die een laag inkomen hebben. Er is behoefte aan extra vrijwilligers op de warme plekken (coördinatie via Samen Dordt), beheerders hebben vooral de taak om toezicht te houden en de facilitaire kant te verzorgen. Voor vrijwilligers op de warme plekken is een verkorte training vroeg signalering (van 2 dagen naar 1,5 uur) beschikbaar.

Naast informele organisaties zetten we ook extra in op het faciliteren van professionals die bij mensen thuis komen, zodat zij weten waar zij met signalen terecht kunnen of welke doorverwijzing ze kunnen maken. Bijvoorbeeld via de Jeugdgezondheidszorg en de huishoudelijke hulp voor ouderen.

3. Hoe hebben we oog voor duurzaamheid binnen de verstrekking van producten?

Via de bijzondere bijstand is een vergoeding mogelijk voor het aanschaffen van huishoudelijke apparatuur en huisraad. Wanneer wordt gekozen voor 'tweedekans' huisraad, is dit een schenking aan de inwoner. Bij aanschaf van nieuwe producten betreft het een lening. De inwoner stimuleren we om vooral goed huisraad te hergebruiken.

Momenteel is een nieuwe witgoedregeling voor minima in ontwikkeling waarmee we vervanging van oudere, onzuinige apparaten stimuleren. Deze regeling is in de eerste helft van 2023 gereed. Duidelijk is al wel dat duurzaamheid hierbij een grote rol speelt. Met name vanwege hoge energieprijzen dient witgoed energiezuinig te zijn om uiteindelijk een besparing op te leveren voor inwoners. Daarom zijn via de witgoedregeling alleen apparaten verkrijgbaar met de meest zuinige energielabels, namelijk A, B en C. Dit zijn de zuinigste labels, die tot maart 2021 werden bestempeld als A+++.

4. Hoe gaan we om met de kosten voor huisdieren?
Kosten van een huisdier, waaronder ook afstandskosten, zijn wettelijk uitgesloten voor de bijzondere bijstand, tenzij iemand een medische indicatie heeft (bijvoorbeeld voor een hulphond). Kosten van huisdieren kunnen voor inwoners echter wel een grote impact hebben op het financiële huishoudboekje. Zeker wanneer de kosten onverwacht zijn. Daarom is het belangrijk dat inwoners vóór het aanschaffen van een huisdier een goede afweging maken of ze in staat zijn voor het dier te zorgen. Ook op langere termijn. Het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren (LICG) geeft hierover voorlichting via fokkers en dierenartsen. Voor inwoners met een laag inkomen zijn verschillende initiatieven waarop een beroep kan worden gedaan wanneer huisdierkosten niet kunnen worden betaald. Zo is er de dierenvoedselbank: Wie vult mijn bak?, die ook in Dordrecht actief is. Ook de Stichting Dieren Steun zet zich in om minima te helpen met kosten voor huisdieren.

Ook is er een landelijk fonds voor medische kosten: Quidem Cares. Wij brengen deze initiatieven onder de aandacht van hulpverleners in de stad en een aantal staat inmiddels ook op de website van de gemeente vermeld.

Tot slot benadrukken we dat de Sociale Dienst Drechtsteden ook hier een hardheidsclausule hanteert, en in bijzondere gevallen hulp verleent als de omstandigheden hier om vragen.

5. Een overzicht van de gebruikte afkortingen in het programma
De lijst met afkortingen staat opgenomen in de bijlage van het programma (pagina 17) en omvat deze begrippen:

BB	Bijzondere bijstand
CZM	Collectieve zorgverzekering voor minima

MER	Minimaeffect rapportage
Nibud	Nationaal instituut voor budgetvoorlichting
PMB	Persoonlijk minimabudget
SDD	Sociale dienst Drechtsteden
SMS (kinderfonds)	School Muziek en Sport
SUN	Stichting urgente noden
Wgs	Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
Wsm	Wettelijk sociaal minimum

6. Welke indicatoren zijn gekoppeld aan het programma?
In afstemming met data-adviseurs en analisten zijn we gekomen tot een betrouwbare set indicatoren waarmee we de voortgang en resultaten van het programma Samen tegen armoede kunnen meten en rapporteren aan uw raad. In de bijlage treft u een uitwerking van de sturingsindicatoren aan. Voor een aantal indicatoren houden wij in 2023 een 0-meting, waarna wij een doelwaarde (ambitieniveau) bepalen.

Indicatoren Samen tegen armoede
Om de indicatoren goed te kunnen duiden, is het belangrijk om de doelstellingen van het programma en de doelgroep(en) helder te definiëren. Doelstelling Samen tegen armoede is: Bestaanszekerheid van Dordtenaren met een laag inkomen versterken, vroegtijdige signalering van financiële problematiek zodat escalatie voorkomen kan worden én (sociale) participatie mogelijk maken.

Toelichting: Het hebben van bestaanszekerheid is essentieel om een zinvolle bijdrage te kunnen leveren aan de samenleving, om te werken aan de eigen ontwikkeling en om in verbinding te staan met de omgeving. Een belangrijke voorwaarde voor bestaanszekerheid is het hebben van voldoende en voorspelbaar inkomen. Daarnaast is ook een betaalbare woning, toegang tot zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen van belang. De eerste verantwoordelijkheid voor het bieden van bestaanszekerheid ligt bij de Rijksoverheid, bijvoorbeeld bij inkomens- en arbeidsmarktpolitiek. We werken lokaal aan het verbeteren van de bestaanszekerheid van gezinnen via inkomensondersteuning en sociale participatie. Daarmee verbeteren we tevens de ontwikkelkansen voor kinderen. Inwoners met (dreigende) financiële problemen willen we zo vroeg mogelijk in beeld krijgen en ondersteunen

Hoofddoelgroepen:

1. Dordtenaren met een inkomen tot 150% van het Wettelijk Sociaal minimum (WSM) (in 2020: 12.100 huishoudens);
2. Dordtenaren met (beginnende) schulden.

Het belangrijkste doel van het programma is het bereik verhogen van de verruimde minimavoorzieningen. We kunnen het bereik meten door de toegekende minimavoorzieningen (eventueel uitgesplitst naar inkomenscategorie en/of leeftijdscategorie) af te zetten tegen de totale doelgroep. Voor het bepalen van de doelgroep zijn we afhankelijk van data van het CBS. Deze data is loopt altijd 2 jaar achter op het huidige jaar. Ook is de data afgerond op honderdtallen, waardoor we niet tot 100% nauwkeurigheid komen. We verwachten echter met deze indicator wel een beeld te kunnen geven van de mate van bereik.

Daarnaast is het voor minimaregelingen met een vermogenstoets (zoals bijzondere bijstand) niet mogelijk om de doelgroep volledig te bepalen. Het CBS heeft geen data over de vermogenspositie van inwoners.

Het hebben van bestaanszekerheid hangt in nog grotere mate af van het gebruik van landelijke inkomensondersteuning via de Toeslagen. Onze professionele en vrijwillige partners ondersteunen inwoners bij het aanvragen én aanpassen van de toeslagen. Daarnaast verwijzen wij in onze communicaties naar websites als geldfit.nl en berekenuwrecht.nl waarbij het totale beeld van

landelijke en regionale inkomensondersteuning wordt berekend. Op het bereik van landelijke regelingen kunnen wij geen indicator verbinden.

7. Monitoring op armoedeval op basis van actuele Minima Effect Rapportage (MER)

De MER kan vanuit het Nibud in het voorjaar van 2023 worden geactualiseerd en opgeleverd. Wij informeren uw raad in de volgende raadsinformatiebrief over de uitkomsten en adviseren of een aanpassing van beleid op basis van deze uitkomsten nodig is. Hierbij nemen wij ook de armoedeval mee.

8. Actuele stand van zaken rondom de 'Pauzeknop schulden'
Naar aanleiding van kleinschalige pilots van gemeenten (Amsterdam, Den Haag, Eindhoven) samen met de NVVK (Vereniging voor financieel hulpverleners) met een Pauzeknop voor schulden heeft minister Schouten (armoedebestrijding) in haar actieprogramma voor 2023 een evaluatie van de pauzeknop (binnen het breed moratorium) toegezegd om te bepalen hoe een pauzeknop landelijk kan worden uitgerold. In de kamerbrief van 3 februari jl. wordt het eindrapport van het breed moratorium gepresenteerd, waarbij ook initiatieven als de pauzeknop worden meegenomen. De minister komt in het voorjaar met een beleidsvisie op de conclusies en een voorstel voor mogelijk implementatie.

Aangezien er tienduizenden landelijk opererende schuldeisers zijn, is een landelijke uitrol van de pauzeknop cruciaal om als gemeente een pauzeknop te kunnen invoeren. We sluiten daarom aan op de landelijke uitrol zodra dit mogelijk is.

Lokaal werkt de gemeente Dordrecht als schuldeiser overigens al met een pauzeknop, waarmee schulden worden bevroren op het moment dat iemand zich meldt voor hulp.

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?
We informeren de raad tenminste twee keer per jaar via een raadsinformatiebrief over de voortgang en nieuwe ontwikkelingen in het armoededossier. De volgende RIB volgt voor het zomerreces 2023, waarin we de voorgestelde indicatoren van het programma verder uitwerken en waarin we uitkomsten van de nieuwe Minima Effect Rapportage (MER) met uw raad delen.

Daarnaast informeren wij uw raad via een separate informatiebrief over de resultaten en voortgang rondom de Dordtpas.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?
Niet van toepassing.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?
Vervolg Samen tegen Armoede - Raadsvoorstel;
Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?
Vervolg Samen tegen Armoede

Het college van Burgemeester en Wethouders

secretaris burgemeester